

› *Ontwikkeling aantal uitleningen*

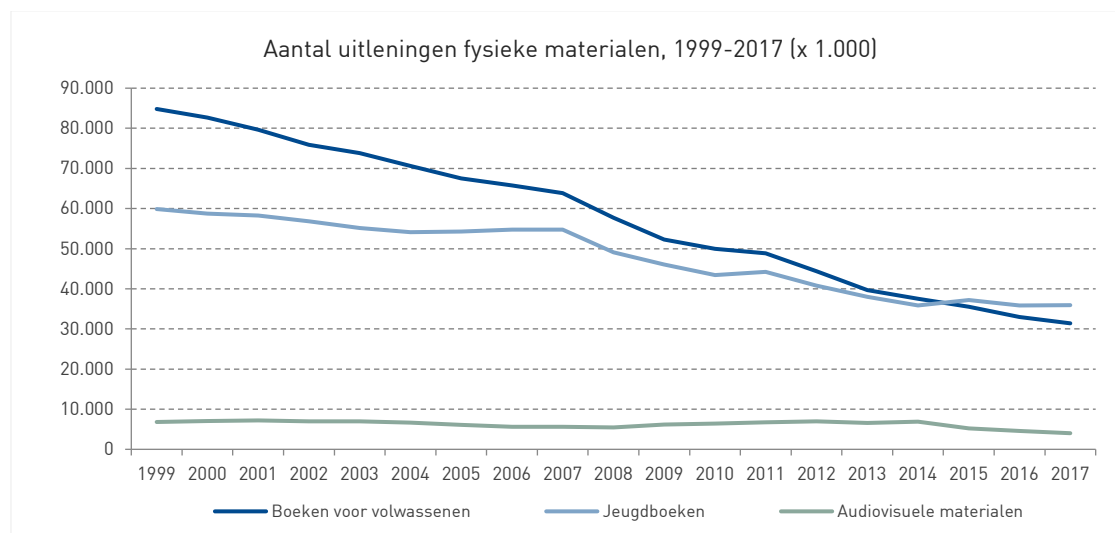
Sinds 1915 wordt het aantal uitleningen van alle openbare bibliotheken geregistreerd. Vanaf 1950 is het aantal uitleningen gelijkmatig gestegen en in de periode 1987-1995 bereikten de uitleningen een hoogtepunt. In die jaren werden er jaarlijks (ruim) 180 miljoen materialen uitgeleend. Daarna zette een daling in voor de fysieke uitleningen die tot op de dag van vandaag voortduurt. Het grootste deel van de uitgeleende fysieke materialen bestaat uit boeken.

[Aantal jeugd fictie uitleningen papieren boeken stabiliseert, rest daalt verder](#)

Het aantal uitleningen van fysieke boeken is in de periode 1999-2016 vrij constant teruggelopen, dat geldt voor volwassenen en jeugd en voor fictie en non-fictie. Sinds 2017 is het aantal uitleningen van jeugd fictie boeken gestabiliseerd. In 2017 zijn er ruim 67,3 miljoen fysieke boeken uitgeleend, 2% minder dan in het jaar daarvoor (KB, 2018; CBS, 2018a). Tegenover deze daling van de fysieke uitleningen staat een stijging van de uitleningen van e-books: van 1,6 miljoen uitleningen in 2015 tot 3,2 miljoen eind 2017 (KB, 2018; CBS, 2018b). Meer informatie over deze aantallen is te vinden onder het onderwerp [Digitale bibliotheek](#).

[Meer fictie, minder non-fictie](#)

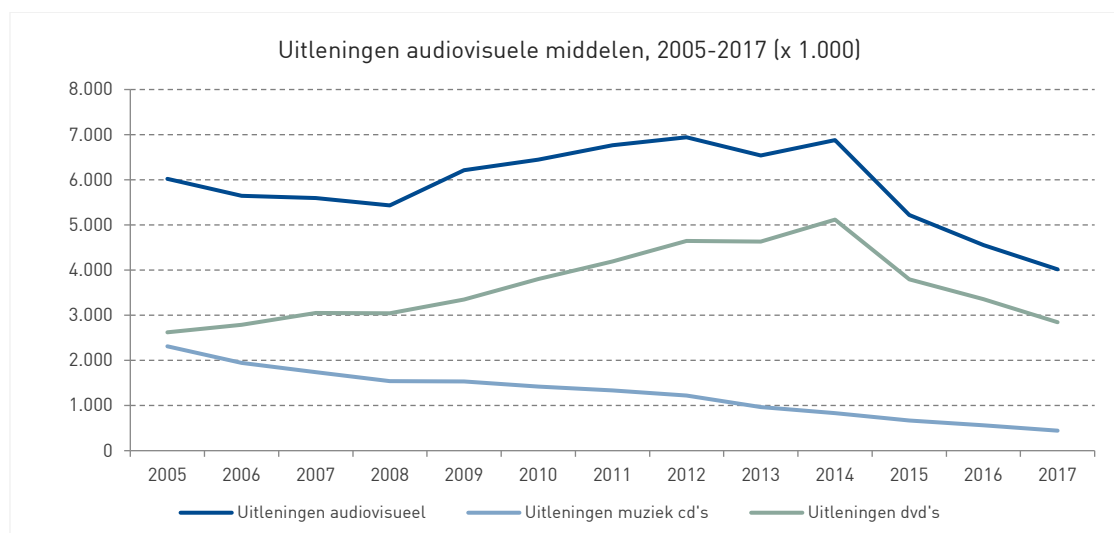
Het aantal uitleningen van jeugdboeken bleef met 35,9 miljoen ongeveer gelijk aan 2016. Het aantal uitgeleende boeken voor volwassenen nam 5% af tot 31,4 miljoen. In 2015 werden voor het eerst meer jeugdboeken dan boeken voor volwassenen uitgeleend, deze ontwikkeling heeft doorgezet in 2017. Verhoudingsgewijs lenen kinderen en volwassenen steeds meer fictie en minder non-fictie. In 2017 was fictie opnieuw goed voor 82% van alle uitleningen van papieren boeken (KB, 2018).

Bron: KB, 2018.

[Aantal uitleningen audiovisuele middelen loopt verder terug](#)

In 2017 leenden openbare bibliotheken 4,0 miljoen audiovisuele materialen uit, zoals cd's en dvd's. Dat is 13% minder dan het jaar daarvoor. De daling van het aantal uitleningen van cd's werd al voor 2005 ingezet, voor dvd's geldt dat pas sinds 2013 (KB, 2018). Zeer waarschijnlijk hangt de afname van dvd-uitleningen samen met de opkomst van video on demand-diensten van tv- en internetproviders en bedrijven als Netflix. Deze daling is ook terug te zien in het aanbod van bibliotheken, lees [hier](#) meer over de collectie.

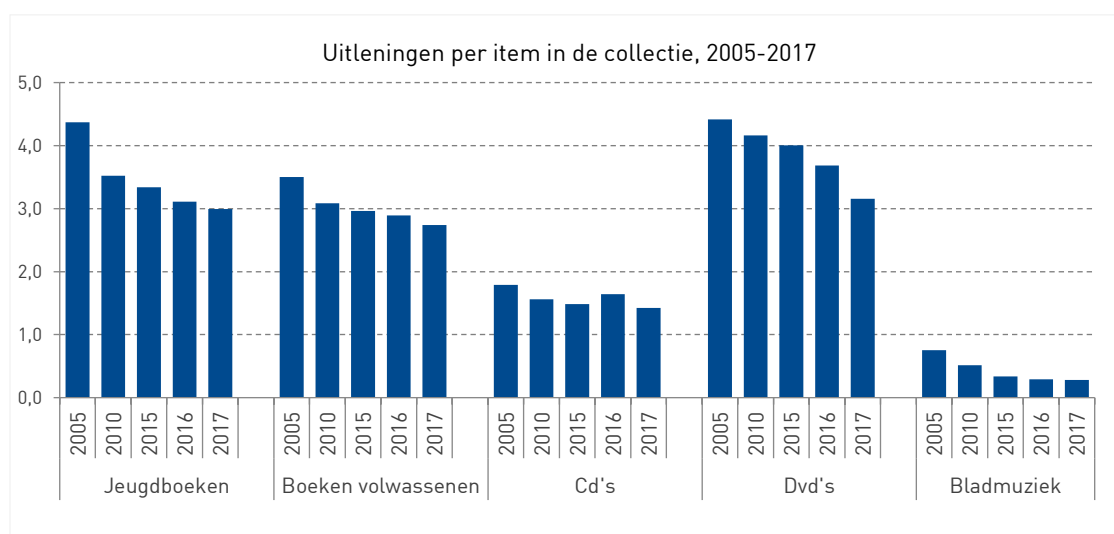
Bron: KB, 2018.

Minder uitleningen per lid sinds jaren '90

Het ligt voor de hand te denken dat de veranderingen in het aantal uitleningen gerelateerd zijn aan veranderingen in het aantal leden. Want alleen leden kunnen boeken lenen. Het aantal uitleningen blijkt echter niet rechtstreeks gelieerd te zijn aan het aantal leden. De relatieve daling in het aantal uitleningen vanaf medio jaren '90 is groter dan die in het aantal leden. Elk lid neemt dus vanaf de jaren '90 gemiddeld minder materialen mee naar huis (KB, 2018).

Aantal uitleningen per boek licht gedaald

Een exemplaar van een willekeurig jeugdboek werd in 2017 gemiddeld 3 keer uitgeleend. Dat is minder vaak dan in 2005 toen dat nog 4,4 keer per jaar was, en iets minder vaak dan in 2016 (3,1 keer). Ook voor de boeken voor volwassenen geldt dat ze in 2017 gemiddeld minder vaak uitgeleend werden dan het jaar ervoor (2,7 keer in 2017 tegenover 2,9 keer in 2016). Van de items in de collectie worden dvd's gemiddeld nog het meest vaak uitgeleend, hoewel daar in de afgelopen jaren ook een daling is te zien (KB, 2018).

Bron: KB, 2018.

[Fysieke boeken grootste aandeel](#)

Per lid hebben de bibliotheken in 2017 gemiddeld circa 19,3 items uit de collectie uitgeleend. (Fysieke) boeken vormen het grootste aandeel van deze uitleningen, deze worden gemiddeld 18,2 keer per bibliotheeklid uitgeleend. Hoe kleiner het werkgebied van de bibliotheken (uitgedrukt in aantal inwoners), hoe hoger het aantal uitleningen per bibliotheeklid ligt (KB, 2018).

[Bronnen](#)

- › CBS, Statline (2018a). *Openbare bibliotheken; leden, collectie, uitleningen vanaf 1900*.
- › CBS, Statline (2018b). *Landelijke digitale openbare bibliotheek; gebruik, accounts en licenties*.
- › Koninklijke Bibliotheek (KB) (2018). *Bibliotheekstatistiek 2017*.